

Шляхи формування та підвищення мотивації іноземних студентів у процесі їх навчання на підготовчому відділенні

Перед викладачами підготовчих відділень стоїть першочергове завдання – залучити в навчально-виховний процес такі ресурси, які дадуть змогу максимально ефективно підвищити і підтримувати на високому рівні інтерес іноземних студентів до навчання. В таких умовах мотивація постає як невід’ємна складова освітнього процесу.

Під мотивацією ми розуміємо систему мотивів або стимулів, що спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки [1, С. 217]. Згідно з точною зору Н. Опанасенко, «мотивація – це спонукання, що включає активність і визначає її спрямованість» [3, С. 225]. Г. Кашканова стверджує, що «формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності означає створення певного функціонального стану індивідуального мотиваційного поля, яке, узгоджуючись з іншими індивідуальними полями, складає колективне мотиваційне поле» [2], тобто створення загального позитивного ставлення до предмета, що вивчається.

Навчальна діяльність матиме високі показники успішності в тому випадку, коли вона буде максимально мотивована. В контексті мовної освіти іноземних студентів слід зазначити, що вивчення мотиваційних чинників відіграє значну роль для методики викладання російської (української) мови як іноземної, оскільки від рівня мотивації студентів залежить рівень засвоєння ними навчального матеріалу. В зв’язку з цим викладач повинен сформувати у студентів високу навчальну мотивацію до вивчення російської (української) мови вже з перших занять. На думку А.А. Леонтєва, несистематизоване використання цікавих матеріалів може викликати тільки тимчасову мотивацію студентів. Тобто їхня учбова діяльність буде ефективною тільки на конкретних заняттях. Таким чином, для того, щоб сформувати високий рівень мотивації до вивчення іноземної мови (в даному випадку російської чи української), викладач повинен систематично працювати над мотивацією до навчання в іноземній аудиторії.

Приведемо деякі рекомендації щодо підвищення рівня мотивації в іноземних студентів на уроках російської (української) мови як іноземної:

– ретельний відбір методичного матеріалу. Викладач має використовувати на заняттях теми і ситуації, які в першу пергу відповідають комунікативним потребам. При комунікативному підході ситуативно-тематичне подання матеріалу також створює сприятливі умови для збільшення його обсягу, оскільки сама мовленнєва ситуація робить зрозумілим те, що в інших умовах потребує спеціальних пояснень і більшої витрати часу.

– використання нетрадиційних форм та методів навчання. Це можуть бути елементи гри, урок-вікторина, урок-подорож, кейс-метод, метод проєктів та ін. Використовуючи різні форми і методи навчання, викладач зможе постійно підвищувати рівень мотивації у студентів;

– використання сучасних технічних засобів під час вивчення іноземної мови слухачами підготовчого відділення. Це може бути мультимедійна дошка, комп'ютер, ноутбук. До найбільш ефективних засобів навчання ми відносимо мультимедійні презентації, фрагменти з фільмів, мультфільми, пісенний матеріал тощо. Перелічені засоби забезпечують суттєве підвищення інтересу студентів до вивчення іноземної мови (в подальшому мови навчання) та формують високий рівень мотивації;

– систематичне проведення виховних заходів та екскурсій. Що стосується екскурсій, то вони забезпечують іноземцям знайомство з культурою країни, в якій вони навчаються і планують здобути вищу освіту, відповідно, прискорюють процес адаптації до звичаїв та традицій іншого народу;

– координувати самостійну роботу студентів. З перших занять викладач іноземної мови повинен націлити студентів на самостійну роботу. Так, слухачі підготовчого відділення повинні розуміти, що чим більше вони будуть працювати самостійно, тим вищий буде рівень їх мовної підготовки, відповідно тим швидше вони адаптуються в іншомовному середовищі (в даному випадку російськомовному/україномовному);

– перевага діалогу над монологом. Вже з перших занять, коли студенти вивчають основні комунікативні репліки (наприклад з теми «Знайомство») необхідно в них розвивати діалогічне мовлення. Слухачі підготовчих відділень повинні почувати себе активними учасниками комунікативного процесу. Так, у них з'являється віра в себе та формується мотивація для регулярного збільшення словникового запасу.

Досліджуючи проблему мотивації іноземних студентів в процесі вивчення російської (української) мови на початковому етапі іншомовної освіти, зазначимо, що існує велика кількість шляхів її формування та підвищення. До них ми відносимо використання нетрадиційних форм навчання, інтерактивних технологій, культурологічного компоненту та ін. Але універсального способу для підвищення мотивації студентів-іноземців. Таким чином, тільки в сукупності та за умови систематичного використання перелічені чинники будуть ефективними та сприятимуть підвищенню рівня мотивації студентів-іноземців до вивчення російської (української) мови. Отже, викладач ВНЗ в процесі мовної підготовки іноземних громадян повинен розвивати у студентів відчуття впевненості, самореалізації, створювати атмосферу доброзичливості на заняттях, регулювати та підбирати завдання, які будуть викликати максимальний рівень зацікавленості та мотивації у студентів.

Література:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 217
2. Кашканова Г. Г. Навчально-пізнавальна діяльність студента як єдність його операційних та мотиваційних компонентів / Г. Г. Кашканова. – режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/kashkanova.php>
3. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник. / Д. С. Мазоха, Н. І.Опанасенко. – К.: Центр навч. л.-ри, 2005. – 232 с.